

Sofokles' *Ødipus* - forhistorien

I den græske by Theben regerede Kong Laios sammen med sin dronning Iokaste. De havde længe været barnløse, og gik derfor, som det var skik og brug på den tid, til spådomsguden Apollons orakel i Delfi for at bede om råd. Oraklet svarede, at Laios' søn ville dræbe sin far og ægte sin mor. For at undgå at profetien skulle gå i opfyldelse, da parret endelig fik en søn, overlod Laios og Iokaste drengen til en af deres slaver med besked om, at sætte ham ud på bjerget Kithairon, så barnet dér kunne dø. For at være på den sikre side gennemborede de forinden drengens ankler og bandt et reb igennem hullerne, for at han ikke skulle kunne kravle væk. Slaven fik imidlertid medlidenhed med drengen, og gav ham i stedet for til en hyrde, der kom fra byen Korinth. Hyrden afleverede selv barnet til Korinths konge og dronning, Polybos og Merope, der ikke havde nogen børn selv. De gav ham navnet *Ødipus*, der betyder "opsvulmet fod", efter hans ankelskade, og sagde til alle, at det var Merope selv, der havde født ham.

Kort over Ødipus' grækenland. Theben (eng. Thebes) og Korinth (eng. Corinth) befinder sig nogenlunde til venstre for midten.

Ødipus voksede uvidende op som prins i Korinth. En dag til et drikkegilde kaldte en fulderik Ødipus "bastard", dvs. uægte. Ødipus konfronterede sine adoptivforældre, men både Polybos og Merope fastholdt overfor ham, at han var deres søn. Ødipus nærrede dog stadigvæk mistanke og besluttede sig for at opsøge Apollons orakel i Delfi for at få svar på sin herkomst. I stedet for at svare ham direkte sagde oraklet, at Ødipus ville dræbe sin far og ægte sin mor. Forfærdet besluttede Ødipus sig til aldrig at vende hjem til Korinth for på den måde at undgå denne skæbne. På vejen væk fra Delfi nåede han til et sted, hvor vejen delte sig. Her traf han en fornem mand, der kørte i en stridsvogn med sit følge. De kom op at skændes om, hvem der havde retten til vejen. Vognstyrelsen forsøgte at køre Ødipus ned, hvorefter der opstod et slagsmål, hvori Ødipus dræbte alle i følget (undtagen en slave, der slap væk).

En græsk konge, spørger Apollons orakel til råds. Oraklet var en ung præstinde, kaldet Pythia, som Apollon besatte og talte igennem.

Ødipus ankom nu til sin egentlige fødeby Theben, der på det tidspunkt var plaget af en sfinx, et kvindeligt uhyre med løvekrop, ørnevinger og menneskehoved. Alle der skulle ind i byen måtte gætte en gåde eller blive flået i småstykker. Da Ødipus nu kom forbi stillede sfinxen også ham en gåde:

"Hvad er det, der går på fire ben om morgenen, to ben midt på dagen og tre ben om aftenen?"

Ødipus svarede selvfølgelig "et menneske", og han var den første, der havde gættet sfinxens gåde. Hun blev så flov, at hun styrtede sig ned fra en klippe og døde. Som belønning for at have reddet byen, blev Ødipus gjort til konge, og fik den nyligt afdøde Kong Laios' kone Iokaste til kone. Tragedien begynder på et tidspunkt, hvor parret har været gift i en del år og har fået fire børn sammen.

Ødipus og sfinxen. Græsk rødfigursmaleri fra ca. 470 f.Kr.